

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 4.8.2009

KOM(2009) 390 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Správa o digitálnej konkurencieschopnosti EÚ
Hlavné výsledky stratégie i2010 v období 2005 – 2009**

{SEC(2009) 1060}

{SEC(2009) 1103}

{SEC(2009) 1104}

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Správa o digitálnej konkurencieschopnosti EÚ
Hlavné výsledky stratégie i2010 v období 2005 – 2009**

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Kľúčové výsledky iniciatívy i2010.....	4
2.1.	Vybudovanie jednotného trhu pre európske podniky a používateľov	5
2.2.	Stimulovanie výskumu a inovácie IKT v Európe	6
2.3.	Zaručenie výhod IKT všetkým občanom.....	8
3.	Vplyv i2010 v členských štátoch	9
4.	Čo nás čaká – budúce otázky politiky.....	9
5.	Závery	12

1. Úvod

Európa je v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT) naďalej najsilnejším hráčom vo svete. World Wide Web, GSM štandard pre mobilné telefóny, MPEG štandard pre digitálny obsah a technológia ADSL sú všetky európskymi vynálezmi. Dôležitým cieľom politiky je udržať si túto vedúcu pozíciu a premeniť ju na konkurenčnú výhodu. Preto Komisia v roku 2005 predložila stratégiu i2010 s cieľom posilniť vedúcu pozíciu EÚ v oblasti IKT a získať všetky výhody informačnej spoločnosti na účely rastu a zamestnanosti v Európe¹. Načrtla v nej tieto konkrétne politické opatrenia:

- odstrániť regulačné prekážky a zlepšiť jednotnosť regulácie v odvetví telekomunikácií a pri audiovizuálnych službách (predovšetkým pri televízii a videu na požiadanie), a tým **posilniť jednotný trh pre podniky a používateľov**,
- **s cieľom stimulovať výskum a inováciu v oblasti IKT** zlúčiť verejné a súkromné financovanie výskumu a zamerať ho na oblasti, v ktorých Európa už je svetovým lídrom alebo sa ním môže stať, ako napríklad mobilná technológia LTE (long-term evolution), pomocou ktorej nastane revolučná zmena v širokopásmovom bezdrôtovom pripojení, alebo ESC (elektronické riadenie stability – electronic stability control), ktoré pomáha predchádzať automobilovým nehodám v prípade náhlych manévrov alebo na klzkých cestách,
- **zabezpečiť, aby výhody** z vedúceho postavenia Európy v oblasti IKT **plynuli všetkým občanom**, a to predovšetkým pomocou špičkových verejných služieb online prístupných všetkým - bezpečnejšia, inteligentnejšia, čistejšia a energeticky efektívnejšia doprava a vytvorenie európskej digitálnej knižnice, v ktorej budeme mať kultúrne dedičstvo EÚ na dosah ruky.

V uplynulých štyroch rokoch politika v oblasti IKT potvrdila svoju úlohu ako hlavný motor hospodárskej a spoločenskej modernizácie v Európe. Vďaka nej bola Európa takisto odolnejšia v čase krízy. Dnes je už pevne zakotvená v kľúčových politikách EÚ zameraných na rast a zamestnanosť. Všetky členské štáty EÚ majú svoje politiky IKT a považujú ich za významný prínos pre rast a zamestnanosť v rámci obnovenej lisabonskej agendy. Stratégia i2010 takisto ovplyvnila iné oblasti politiky, ako napríklad jednotný trh alebo ochrana spotrebiteľov. Politiky IKT sa v súčasnosti realizujú pomocou rôznych nástrojov, ako sú štrukturálne fondy alebo fondy na rozvoj vidieka.

IKT, a predovšetkým širokopásmový internet, sú mimoriadne dôležitými prvkami Plánu hospodárskej obnovy Európy². Za polovicu celkového nárastu produktivity v EÚ vďaka IKT a dostupné vysokorýchlostné široké pásmo je kľúčovým faktorom pre nové pracovné miesta, nové zručnosti, nové trhy a znížovanie nákladov. Sú nevyhnutné pre podniky, verejné služby a pre fungovanie moderného hospodárstva. Komisia túto nevyhnutnosť potvrdila vo svojom návrhu na dosiahnutie zrýchlenia oživenia hospodárstva prostredníctvom inteligentných investícií do širokopásmových sietí vo vidieckych oblastiach, ktoré Rada schválila v rozsahu až do 1,02 miliardy EUR.

¹ Iniciatíva i2010 – Európska informačná spoločnosť pre rast a zamestnanosť - (KOM (2005) 229).

² Pozri Plán hospodárskej obnovy Európy - KOM(2008) 800 a Investície do budúcej Európy - KOM (2009) 36.

2. KĹÚČOVÉ VÝSLEDKY INICIATÍVY i2010

Iniciatíva i2010 sa vypracovala ako strategický rámec pre politiku EÚ v oblasti informačnej spoločnosti a médií. Opísalo sa v nej celkové politické úsilie podporovať otvorené a konkurencieschopné digitálne hospodárstvo v celej EÚ a prvýkrát sa zdôraznil význam IKT pri zlepšovaní kvality života. Konečným cieľom je dokončenie jednotného trhu s produktmi a službami IKT v prospech európskych spotrebiteľov, podnikov a verejných správ.

Politické snahy orientované na konkurencieschopnosť a spotrebiteľov v rámci i2010 priniesli mnohé hmatateľné výsledky:

- Čoraz viac Európanov je online. Počet obyvateľov, ktorí internet využívajú pravidelne narástol z 43% v roku 2005 na 56% v roku 2008, pričom väčšina z nich sa pripája takmer denne a pomocou vysokorychlostného prístupu na internet. Pravidelné používanie internetu naberá aj čoraz väčšmi integratívnejší charakter, dôkazom čoho je, že počet používateľov patriacich do znevýhodnených skupín (hospodársky neaktívni ľudia, ľudia s nižším vzdelaním a ľudia vo vekovej skupine 55 - 64) rástol najrýchlejšie.
- Európa je svetovým lídrom pri širokopásmovom internete. So 114 miliónmi účastníkov je najväčším svetovým trhom a jeho rozširovanie rapídne narastá. Polovica všetkých domácností a vyše 80% všetkých podnikov v EÚ má pevné širokopásmové pripojenie, tri štvrtiny z toho s priemernou rýchlosťou sťahovania vyššou ako 2 Mbps. Širokopásmový internet je dostupný 93 % obyvateľov EÚ-25, v porovnaní s 87 % v roku 2005.
- Veľká miera širokopásmového pripojenia sa premieta do intenzívnejšieho využívania vyspelých služieb. Európania rýchlo menia svoje návyky a prijímajú nové spôsoby komunikácie. 80 % pravidelných používateľov internetu sa v čoraz výraznejšej miere zapája do interaktívnych aktivít, napr. komunikácia, využívanie finančných služieb online, vytvárajú nový obsah a delia sa oň a zapájajú sa do inovatívnych procesov.
- Miera rozšírenia mobilných telefónov presiahla 100 % – oproti roku 2004, keď sa zaznamenalo 84 % rozšírenie medzi populáciou v EÚ, narástla na 119 % v roku 2009, čím sa Európa dostala na čelo svetového rebríčka v rozšírení mobilných telefónov, keďže miera rozšírenia v Spojených štátoch a Japonsku je približne 80 %. Spotrebiteľia viac telefonovali a zasielali správy za ceny minimálne o 34,5 % nižšie ako v roku 2004 (vrátane 70 %-ho zníženia cien za roaming od roku 2005).
- Európa zaznamenala rýchly pokrok pri sprístupnení a využívaní 20 referenčných verejných služieb online. Ponuka úplne dostupných služieb občanom narástla na 50 % v roku 2007 (27 % v roku 2004) a služieb podnikom na 70 % (58 % v roku 2004). Tretina občanov a takmer 70 % podnikov EÚ využívajú služby elektronickej štátnej správy (eGovernment).
- Výskum v oblasti IKT financovaný zo strany EÚ zohráva kľúčovú úlohu pri veľkých pokrokoch európskeho priemyselného sektora, ako napríklad v mikro- a nanoelektronike, v zdravotnej starostlivosti a úsilí EÚ o väčšiu bezpečnosť dopravy. Európa je takisto domácou scénou priekopníckeho výskumu, ako napríklad technológie GMR (giant magneto-resistance - obrovská magnetická rezonancia), vďaka ktorej nastal revolučný vývoj obchodu s harddiskami a ktorá získala v roku 2007 Nobelovu cenu za fyziku, a technológie ADSL, ktorá je základom súčasného úspešného ťaženia širokopásmového internetu.

- Politika IKT sa čoraz väčšmi stáva neoddeliteľnou súčasťou iných oblastí politiky. Členské štáty uznali význam IKT pre produktivitu a rast, ako aj potenciál IKT pri dosahovaní celého radu sociálno-ekonomických cieľov. Mnohé členské štáty sledujú v súčasnosti vnútroštátne stratégie IKT, v ktorých si vytýčili podobné ciele ako sú ciele iniciatívy i2010.

To sú len niektoré z veľkých úspechov uplynulých štyroch rokov³. Potenciál sa síce ešte nepodarilo úplne využiť, ale najlepší spôsob, ako vyhodnotiť celkové výsledky i2010, je porovnať ich s cieľmi vytýčenými v roku 2005 pre tri strategické piliere iniciatívy.

2.1. Vybudovanie jednotného trhu pre európske podniky a používateľov

Jednou z najdôležitejších oblastí, v ktorých IKT priniesli citeľnú zmenu pre Európanov, je podpora jednotného trhu v telekomunikáciách a audiovizuálnych mediálnych službách v prospech občanov.

To bolo aj ťažiskom strategického cieľa prvého piliera iniciatívy i2010:

Cieľ 1: Jednotný európsky informačný priestor, ktorý ponúka cenovo dostupné a bezpečné širokopásmové komunikácie, bohatý a rôznorodý obsah a digitálne služby.

Rozdrobenosť trhu v EÚ s 500 miliónmi spotrebiteľmi je prekážkou úspor z rozsahu, čo je na škodu podnikov a spotrebiteľov. To platí obzvlášť v prípade digitálneho hospodárstva – z technického hľadiska neexistuje dôvod, prečo by hranice mali brániť tokom tvorby blahobytu. Komisia sa aktívne usiluje o otvorenie hospodárskej súťaže v oblasti elektronickej komunikácie, odstránenie regulačných prekážok, väčšiu jednotnosť regulácie a vytvorenie rovnakých podmienok pre všetkých operátorov, priemyselné odvetvia a spotrebiteľov EÚ. Podporuje koordinovanejšiu koncepciu spektra a možného využitia „digitálnej dividendy“ vo všetkých členských štátoch. Cieľom oboch nariadení o roamingu bolo vytvoriť európsky domáci trh pre spotrebiteľov a podniky⁴.

Reforma rámca pre elektronickej komunikáciu, ktorá sa podľa všetkého čoskoro prijme, ďalej mnohými spôsobmi zlepší jednotný trh. V prvom rade sa v jej dôsledku zvýši možnosť výberu a zlepší sa transparentnosť v prospech zákazníkov, pretože budú lepšie chránení pred narušením bezpečnosti alebo ochrany osobných údajov, ako aj pred spamom, a bude sa podporovať hospodárska súťaž v nových sieťach. Nový regulačný orgán na európskej úrovni by mal pomôcť zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž a väčšiu jednotnosť vnútroštátnych regulácií. Zároveň získajú vnútroštátne regulačné orgány väčšiu nezávislosť. Každý rok zo správ o pokroku pri telekomunikačnom rámci vyplynulo, že pravidlá EÚ v prospech hospodárskej súťaže pomohli hospodárskej súťaži, investíciám a inovácii, ceny klesali a spotrebiteľia mali väčší výber, viac práv a prístup k službám lepšej kvality.

Štart sprievodcu právami občana EÚ na internete „eYou Guide“ v máji 2009 bol významným krokom pri posilnení práv používateľov, pretože zrozumiteľným spôsobom vysvetľuje právne

³ V priloženom pracovnom dokumente útvarov Komisie SEK(2009) 1060 sa nachádza úplný zoznam všetkých opatrení realizovaných v rámci i2010 v rokoch 2005 – 2009.

⁴ Nariadenie (ES) č. 717/2007 a nariadenie (ES) č. 544/2009 o roamingu vo verejných mobilných telefónnych sieťach v rámci Spoločenstva, ktorými sa mení a dopĺňa smernica 2002/21/ES o spoločnom regulačnom rámci pre elektronickej komunikačné siete a služby.

predpisy EÚ, ktoré platia v sfére online. Tento prvý mnohojazyčný sprievodca právami používateľov v EÚ sa zaoberá kľúčovými oblasťami ochrany spotrebiteľov online vrátane súkromia a osobných údajov, bezpečnosti internetu, reklamy online, autorských práv a nakupovania online⁵.

Televízia sa nachádza v štádiu dramatických zmien. Komisia podporuje digitálne vysielanie a mobilnú televíziu a zabezpečila tak Európe popredné miesto pri vývoji týchto trendov. Na základe „zásady krajiny pôvodu“ sa dohodli aktualizované pravidlá o obsahu, aby sa otvorila cesta pre nové audiovizuálne služby zahŕňajúce nielen rozličné médiá (pozemné, mobilné, satelitné, webové), ale aj rozličné formáty (interaktívna televízia, video na požiadanie, vytváranie sociálnych sietí atď.). EÚ má v súčasnosti jasné pravidlá pre poskytovateľov audiovizuálnych služieb. Kvalitu vysielania zabezpečujú obmedzenia reklamy v dokumentárnych a spravodajských reláciách a reláciách pre deti. Okrem toho sa pravidlá o rasistickom obsahu a obsahu, ktorý podnecuje k nenávisti, rozšírili aj na služby na požiadanie⁶.

Komisia predĺžila poskytovanie podpory filmom v rámci programu EU MEDIA na obdobie rokov 2007 až 2013 a vyčlenila na ňu 755 miliónov EUR. Aj vďaka tejto podpore sa filmy a obsah vytvorené v EÚ dostali na medzinárodné premietacie plátna. Mnohé filmy, ktoré slávili úspechy na celom svete, by sa bez podpory z EÚ jednoducho neboli dostali za hranice krajín, v ktorých vznikli⁷. Pridaná hodnota EÚ nespočíva len vo financovaní týchto umeleckých produkcií, ale aj v približovaní európskeho života a kultúry širokému medzinárodnému publiku, pretože európske filmy sa premietajú na území EÚ aj mimo neho.

2.2. Stimulovanie výskumu a inovácie IKT v Európe

EÚ v prvom desaťročí 21. storočia zaostáva pri výskume a vývoji IKT za inými oblasťami sveta, predovšetkým za Spojenými štátmi, Japonskom a Južnou Kóreou. Preto odštartovala niekoľko ambiciózných výskumných programov, aby toto zaostávanie zmiernila a poskytla podporu výskumu a vývoja zameraného na budúcnosť. Počas uplynulých piatich rokov sa EÚ intenzívne pokúšala dobehnúť náskok svetových lídrov a v nadchádzajúcich rokoch sa bude usilovať získať svetové prvenstvo vo výskume IKT.

Toto úsilie sa premietlo do celkového cieľa druhého piliera iniciatívy i2010:

Cieľ 2: Špičková úroveň výskumu a rozvoja IKT v medzinárodnom meradle prostredníctvom ukončenia zaostávania Európy za jej najväčšími konkurentmi.

EÚ na dosiahnutie tohto cieľa odsúhlasila najväčší rozpočet, ktorý sa kedy na výskum a inováciu IKT vyčlenil, a to viac ako 10 miliárd EUR na IKT v rámci 7. RP a PKI⁸ na

⁵ <http://ec.europa.eu/eyouguide>.

⁶ Smernica o audiovizuálnych mediálnych službách, 2007/65/ES.

⁷ Napr. „La Vie en Rose“, „Das Leben der Anderen“, „Die Fälscher“, „Gomorra“, „Slumdog Millionaire“.

⁸ Program podpory politiky IKT v rámci Programu na podporu konkurencieschopnosti a inovácie (PKI) je jedným z hlavných finančných nástrojov iniciatívy i2010, prebieha v období 2007 až 2013 s rozpočtom 728 miliónov EUR. Stimuluje inováciu a konkurencieschopnosť prostredníctvom širšieho zavádzania a využívania IKT občanmi, vládami, podnikmi a predovšetkým MSP, http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_psp/index_en.htm.

obdobie 2007 – 2013, aby pomohla vytvoriť novú vlnu hospodárskeho rastu a podporila prechod na spoločnosť produkujúcu nízku úroveň emisií uhlíka.

V súčasnosti sú elektronické infraštruktúry ako GEANT, gridy, supervýkonné počítače a databázy údajov katalyzátorom novej „vedeckej renesancie“, ktorá stimuluje prosperitu a rast. Úspech programu vznikajúcich technológií a technológií budúcnosti preukázal potrebu zintenzívniť investovanie do rizikového transformatívneho výskumu, aby sa z dlhodobého hľadiska zabezpečila konkurencieschopnosť EÚ v oblasti IKT⁹.

Ďalej sa rozbehli významné verejno-súkromné partnerstvá. Spoločné technologické iniciatívy *Artemis* a *Eniac* pre zabudované počítačové systémy a nanoelektroniku sa týkajú kľúčových technológií na zabezpečenie konkurencieschopnosti výroby, pričom škála siaha od automobilového a kozmického priemyslu po energetické zariadenia a zdravotnú techniku. Naštartovala sa iniciatíva *Bývanie s podporou okolia*, ktorej cieľom je, aby sa EÚ stala centrom vývoja nových digitálnych riešení pre svojich starších občanov. Tieto iniciatívy pomáhajú priemyselnému sektoru EÚ získať vedúcu pozíciu vo svete a zintenzívniť investície do výskumu a vývoja, pretože ponúkajú stimuly ako priemyselnému odvetviu, tak aj členským štátom. Počas obdobia šiestich rokov sa na tieto tri iniciatívy vyčlenilo viac ako 6 miliárd EUR.

Aj v oblasti internetu budúcnosti môže EÚ zaujať vedúcu pozíciu. Komisia začala pracovať na verejno-súkromnom partnerstve, ktoré by mohlo byť základom štruktúry a architektúry internetu budúcnosti s rýchlejšim prenosom väčšieho objemu údajov, väčším počtom IP adres a väčšou bezpečnosťou, teda internetu, ktorý bude zabezpečovať súkromie a ochranu údajov, bude otvorený, interoperabilný a bude podporovať inováciu, hospodársku súťaž a výber. Vďaka tomu sa zintenzívni využívanie RFID a webových služieb. Nové iniciatívy vychádzajú z určených priorít výskumu, napr. v rámci projektu FIRE (Future Internet Research and Experimentation) sa začali poskytovať služby výskumníkom, ktorí experimentujú s novými paradigmami vytvárania sietí a služieb. Európske technologické platformy sa začali využívať novými spôsobmi a fungujú teraz ako otvorené platformy na spoluprácu medzi priemyselným sektorom, akademickou obcou a výskumnými inštitútmi.

Európa môže teraz na základe týchto významných krokov rýchlejšie zmierniť zaostávanie vo výskume IKT. Financovanie výskumu je však len nástrojom, nie samotným cieľom. Uvedenie inovatívnych produktov a služieb na trh je kľúčom k rastu, zamestnanosti a konkurencieschopnosti EÚ. Niektoré členské štáty sú síce na čele svetového rebríčka indexov inovácie, napriek tomu nie je pripravenosť v oblasti inovácie jednotná. Preto je mimoriadne dôležité zamerať sa rozhodnejšie a koordinovanejšie na výskum a inováciu. V marci 2009 sa zostavila obnovená stratégia výskumu a inovácie v oblasti IKT v EÚ¹⁰. Vytýčeným cieľom je dosiahnuť vedúcu pozíciu EÚ v oblasti IKT, umožniť vznikanie nových trhov a podnikov v oblasti IKT a zatriktívniť Európu pre investície do zručností, výskumu a inovácie.

⁹ Nové horizonty pre IKT: stratégia výskumu vznikajúcich technológií a technológií budúcnosti v Európe - KOM(2009) 184.

¹⁰ Stratégia v oblasti výskumu, vývoja a inovácií IKT v Európe: Nastaviť latku vyššie - KOM(2009) 116.

2.3. Zaručenie výhod IKT všetkým občanom

Stratégia i2010 po prvý raz zahŕňala celý rad iniciatív, ktoré zohľadňovali demografické problémy v EÚ, ktorých stredobodom boli občania a ktoré zdôrazňovali hospodárske aspekty rozličných projektov.

Cieľ 3: Informačná spoločnosť, ktorá sa dotýka všetkých občanov, poskytuje vysoko kvalitné verejné služby a zvyšuje kvalitu života.

To sa týka predovšetkým elektronického zdravotníctva („eHealth“), v rámci ktorého sa európska politika zasadzuje za zlepšenie zdravia a telesnej a duševnej pohody Európanov a zároveň sa usiluje o zvýšenie produktivity v komplexných a nákladných zdravotných systémoch v členských štátoch a o zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho zdravotného sektora. V roku 2008 sa začali dve kľúčové politické iniciatívy: jedna zameraná na sprístupnenie telemedicínskych služieb pacientom a stimulovanie rozvoja trhu a druhá, ktorá pomáha členským štátom riešiť otázky cezhraničnej interoperability elektronických systémov zdravotných záznamov v záujme občanov a trhu. Elektronické zdravotníctvo je aj stredobodom iniciatívy vedúcich trhov Komisie, ktorej cieľom je vystupňovať rast trhu prostredníctvom programov podpory cezhraničnej spolupráce a poskytovania zdravotných služieb.

Elektronická štátna správa je ďalšou z kľúčových oblastí politiky, pričom 50 % služieb verejnej správy je už úplne dostupných online. Naliehavým problémom však je interoperabilita služieb elektronickej štátnej správy. Počet občanov, ktorí využívajú IKT na interakciu s orgánmi verejnej správy, je síce stále nízky, ale zaznamenáva sa jeho konštantný nárast. Plánom politiky elektronickej štátnej správy v uplynulých štyroch rokoch bol prechod z jedného „kontaktného miesta“ na služby zamerané na občanov. 5-ročný akčný plán prijatý v roku 2006 zaviazal Komisiu a členské štáty dosiahnuť hmatateľný prospech pre všetkých Európanov. Prípravné opatrenia pre Elektronickú participáciu (eParticipation) preukázali, ako využívanie nových technológií môže viesť k väčšiemu zapojeniu verejnosti a poskytnutiu nových nástrojov, ktorými môžu občania vyjadriť svoj názor. Prebiehajúce veľké pilotné projekty v rámci PKI o interoperabilite elektronických systémov verejného obstarávania a o celoeurópskom rozpoznávaní elektronickej totožnosti pomôžu realizovať maximálny potenciál elektronickej štátnej správy na celom území EÚ.

Cieľom i2010 bolo takisto preukázať, ako IKT môžu zlepšiť kvalitu života občanov. To bolo od roku 2005 dokonca hlavným cieľom politiky digitálnej integrácie. V roku 2008 sa naštartovala iniciatíva „Digitálna integrácia pre každého“, ktorá vyvrcholila na ministerskej konferencii o digitálnej integrácii vo Viedni. Medzi ďalšie príklady patria iniciatívy zamerané na posilnenie práv ľudí s postihnutím, starších alebo sociálne znevýhodnených ľudí. Vzhľadom na úzku prepojenosť medzi zručnosťami v oblasti IKT a začlenením do spoločnosti a trhu práce Komisia dôkladne preskúmala stav digitálnej gramotnosti v EÚ.

V rámci i2010 sa v roku 2005 navrhli tri prioritné iniciatívy v oblasti „kvalita života“. *Iniciatíva Bývanie s podporou okolia* znázornila, ako IKT pomáha pri riešení problémov spojených so starnúcou populáciou. *Iniciatíva inteligentné vozidlo*, spustená v roku 2006, podporuje vývoj inteligentnejších, bezpečnejších a ekologickejších vozidiel. Už čoskoro budú vozidlá po vážnej nehode samotné iniciovať núdzové volanie na linke 112. Táto iniciatíva takisto upriamila pozornosť svetových médií na výskum EÚ v oblasti bezpečnosti dopravy a oboznámila spotrebiteľov s výhodami týchto nových bezpečnostných systémov založených

na IKT. V roku 2008 sme zaznamenali aj zrod *Europeana*, európskej multimediálnej online knižnice, múzea a archívu v jednom, ktorá obsahuje viac ako tri milióny kníh, máp, zvukových nahrávok, fotografií, archívnych dokumentov, malieb a filmového materiálu z európskych kultúrnych zariadení – teraz dostupných prostredníctvom webového portálu dostupného vo všetkých jazykoch EÚ¹¹. Takisto v roku 2008 sa i2010 zamerala na jeden z najdôležitejších problémov budúcnosti, keď spustila štvrtú prioritnú iniciatívu - *IKT pre trvalo udržateľný rast*, ktorej predmetom je príspevok IKT k energetickej efektívnosti.

3. VPLYV I2010 V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

Iniciatíva i2010 sa vo všetkých členských štátoch realizovala prostredníctvom národných stratégií. Niektoré z nich sú všeobecnými stratégiami IKT, iné sa týkajú konkrétnejších politik, ako napríklad širokého pásma, digitálnej integrácie, elektronického zdravotníctva, elektronického vzdelávania a elektronického obchodu.

Národné stratégie sa ako súčasť lisabonského procesu sústavne aktualizujú a prepracúvajú. Takmer všetky plány verne vychádzajú z cieľov stratégie i2010.

Prvá vlna národných stratégií IKT sa spustila po prijatí i2010 v roku 2005 a nedávno nasledovala ďalšia. Národné stratégie IKT ukazujú, ako otvorená metóda koordinácie funguje v praxi – niektoré krajiny sa očividne inšpirovali u iných členských štátov. Prvá generácia národných stratégií pre široké pásmo bola zameraná na sprístupnenie širokého pásma 100 % obyvateľstva, dnes sa pozornosť sústreďuje na vyššie rýchlosti, široké pásmo ako súčasť záväzkov univerzálnej služby alebo na pripojenie domácností k infraštruktúre z optického vlákna.

Fínsko plánuje v rámci záväzku univerzálnej služby dosiahnuť do roku 2010 prenosovú rýchlosť 1 Mbps a do roku 2015 rýchlosť 100 Mbps. *Nemecko* plánuje úplné širokopásmové pokrytie do roku 2010 a prenosovú rýchlosť minimálne 50 Mbps v 75 % všetkých domácností do roku 2014. Niekoľko členských štátov sa takisto sústreďuje na nevyhnutnosť poskytovať široké pásmo za dostupné ceny. *Francúzsko* napríklad chce do roku 2012 dosiahnuť úplné širokopásmové pokrytie za maximálny mesačný poplatok 35 EUR. *Portugalsko* si ako prioritu určilo infraštruktúru z optického vlákna, vyspelé širokopásmové služby a vysokorýchlostné výskumné siete.

Novšie stratégie sa týkajú nových oblastí, ktoré presahujú rámec spoločných priorít všetkých členských štátov v oblasti širokého pásma, verejných služieb online a digitálnej gramotnosti. Mnohé z menších členských štátov majú ambície vydobýť si popredné postavenie v Európe.

Niektoré krajiny prispievajú k agende IKT novými témami, ako napríklad ekologické IT, charta elektronických práv, právne predpisy proti diskriminácii a prístup k službám elektronickej štátnej správy alebo nové spôsoby ich rozvoja, zručnosti a digitálna gramotnosť alebo modely stimulovania vývoja digitálneho obsahu.

4. ČO NÁS ČAKÁ – BUDÚCE OTÁZKY POLITIKY

Základom doterajších úspechov EÚ bola neustála snaha o spravodlivú hospodársku súťaž na trhu s telekomunikáciami a bezhraničný trh pre digitálny obsah a mediálne služby. Európa si svoje prvenstvo v oblasti technológie vydobyla svojim neprestajným úsilím vytvoriť rozhodujúci objem výskumu a vývoja v novovznikajúcich oblastiach IKT. EÚ má nesmiernu

¹¹ www.europeana.eu

výhodu v tom, že môže čerpať zo svojich kultúrnych zdrojov, ako napríklad zo svojho dynamického a úspešného filmového a mediálneho sektora a európskej digitálnej knižnice. Toto celkové politické smerovanie zostane rovnaké aj v budúcnosti.

Úspechy stratégie EÚ v oblasti IKT uplynulých štyroch rokov však treba vnímať v globálnejších súvislostiach. V súčasnosti je zrejmé, že napriek tomu, že Európa v mnohých oblastiach zaujala vedúce postavenie, **hrozí jej však, že príde o svoj konkurenčný náskok** pri nových a inovatívnych trendoch. Napríklad, EÚ je síce svetovým lídrom v oblasti širokopásmového internetu, ale výrazne zaostáva za Japonskom a Južnou Kóreou v oblasti vysokorýchlostnej infraštruktúry z optických vlákien. Ani európske úspechy v mobilnej komunikácii sa nepreniesli do oblasti bezdrôtového širokého pásma, v ktorej sa na vedúcej pozícii etablovala Ázia. A nakoniec, aj pri internetových službách a aplikáciách je EÚ v ústraní, pretože novému interaktívnemu webovému prostrediu, predovšetkým blogom a sociálnym sieťam, dominujú Spojené štáty.

Z tohto dôvodu potrebuje Európa **novú digitálnu agendu**, aby mohla riešiť vznikajúce problémy, vytvoriť infraštruktúry svetovej triedy a úplne využiť potenciál internetu ako motora rastu a základu otvorenej inovácie, kreativity a participácie. Európska rada na svojom zasadnutí v decembri 2008 vyzvala na vytvorenie európskeho plánu inovácie, pri ktorom by kľúčovú úlohu zohrávali IKT. Európa musí vyvinúť väčšie úsilie pri stratégiách rastu, aby výraznejšie podporila hospodársku obnovu, udržala sa na svetovej špičke v high-tech sektoroch, efektívnejšie vynakladala rozpočtové prostriedky na výskum s cieľom uplatniť na trhu brilantné nápady a stimulovať nový rast, vytvorila pomocou produktivity založenej na IKT protiváhu proti stagnujúcemu HDP v čase, keď počet pracujúcich osôb začne klesať v dôsledku odchodu povojnovej generácie tzv. generácie „Baby boomers“¹² do dôchodku, podporovala nové, inteligentnejšie a čistejšie technológie, ktoré Európe pomôžu vystupňovať rast súvisiaci s faktorom štyri¹³ a využívala nástroje na vytváranie sietí s cieľom znovu získať dôveru pre EÚ ako otvorenú a demokratickú spoločnosť.

Komisia čoskoro začne verejné online konzultácie o deviatich kľúčových oblastiach pre budúce politiky EÚ v oblasti IKT a médií¹⁴:

- (1) *Využiť IKT ako motor hospodárskej obnovy a hlavnej hnacej sily lisabonskej agendy rastu a zamestnanosti.* V súčasnej hospodárskej a finančnej kríze a na dosiahnutie dlhodobých hospodárskych cieľov EÚ je toto kľúčovým bodom.
- (2) *Posilniť úlohu IKT pri prechode na udržateľnejšie hospodárstvo produkujúce nízku úroveň emisií uhlíka.* Stredobodom je využitie IKT pri podpore zodpovednej spotreby energie v domácnostiach, pri doprave, výrobe energie a priemyselnej výrobe, ako aj úplné využitie ich potenciálu s cieľom podstatnej úspory energie. Inteligentné merače, efektívne osvetlenie, cloud computing a distribuovaný softvér zmenia modely spotreby

¹² V dôsledku poklesu populácie v pracovnom veku sa očakáva zníženie zamestnanosti o približne 19 miliónov ľudí do roku 2060. To znamená, že zdrojom budúceho hospodárskeho rastu sa musí stať produktivita. Z nedávneho odhadu vyplýva, že pracovná produktivita v EÚ by sa ustálila na dlhodobom historickom priemere 1¾ %, pozri KOM(2009) 180 - Riešenie otázky vplyvu starnutia obyvateľstva v EÚ (Správa o starnutí obyvateľstva 2009).

¹³ „Doubling Wealth, Halving Resource Use“ E. von Weizsäcker, A. Lovins a H. Lovins (1995).

¹⁴ Konzultácie o otázkach (5) a (6) budú realizovať spoločne generálne riaditeľstvo pre informačnú spoločnosť a médiá a generálne riaditeľstvo pre vnútorný trh.

energie. Riešenia založené na IKT budú základom úsilia EÚ pri riadení prechodu na udržateľné hospodárstvo.

- (3) *Vystupňovanie výkonu EÚ vo výskume a inovácii v oblasti IKT.* Napriek úspechom v uplynulých rokoch musí výskum a vývoj v Európe čeliť stále novým výzvam. Silná základňa výskumu a vývoja IKT v EÚ je mimoriadne dôležitá, pretože priekopnícke riešenia IKT sú kľúčom k vyriešeniu celého radu problémov, ako napríklad zdravotná starostlivosť, požiadavky starnúcej spoločnosti, bezpečnosť a súkromie a riadenie prechodu na hospodárstvo produkujúce nízku úroveň emisií uhlíka.
- (4) *Vybudovanie 100 % prepojeného hospodárstva prostredníctvom vysokorýchlostného a otvoreného internetu pre všetkých.* Potenciál vysokorýchlostnej infraštruktúry pre hospodársku obnovu, dlhodobý rast a inováciu v EÚ sa musí v plnej miere využiť. V tejto súvislosti bude mimoriadne dôležité zachovať vysokorýchlostné nadčasové siete otvorené s cieľom podporovať inováciu v nových službách a obsahu, a to pre všetkých a zo strany všetkých používateľov v online svete.
- (5) *Konsolidácia jednotného trhu online.* Napriek výraznému pokroku v uplynulých rokoch sa jednotný trh online ešte nepodarilo zrealizovať. V EÚ pretrváva právna rozdrobenosť a prekážky, ako napríklad rozličné platobné systémy, pravidlá o bezpečnosti a súkromí, ktoré odrádzajú podniky a spotrebiteľov realizovať svoje operácie online. To platí aj pre trh s digitálnym obsahom, na ktorom táto rozdrobenosť predstavuje pre občanov EÚ prekážku prístupu k úplnej škále bohatej a kultúrne rozmanitej ponuky online na celom území EÚ.
- (6) *Podpora tvorivosti používateľov.* Nové digitálne prostredie (WEB 2.0 a nasledujúce) ponúka nebyvalé možnosti prejavu tvorivosti občanov EÚ. Internet je dnes interaktívnym politickým fórom, živou sociálnou sieťou a nesmiernym zdrojom poznatkov. Nové platformy a služby zamerané na účasť umožnili používateľom stať sa aktívnymi aktérmi, producentmi a zároveň spotrebiteľmi a s cieľom podporovať tvorivú účasť používateľov je dôležité realizovať nové politiky.
- (7) *Posilnenie pozície EÚ ako kľúčového aktéra na medzinárodnej scéne v oblasti IKT.* Ďalší úspech moderných IKT závisí od otvorenosti a spolupráce na medzinárodnej úrovni, od internetu oslobodeného od obmedzení prenosu, stránok, platforiem a druhu pripojených zariadení, ako aj od cenzúry. Takisto závisí od našej schopnosti riešiť globálne problémy, ako napríklad medzinárodné riadenie internetu, bezpečnosť, nevhodný obsah a priestupky, súkromie, ochrana osobných údajov a nové obrovské adresové priestory (IPv6), mnohojazyčné identifikátory atď. Mnohé z týchto otázok možno vyriešiť len na medzinárodnej úrovni, ale Európa často nedokáže presadiť svoj názor.
- (8) *Sprístupnenie moderných a efektívnych verejných služieb všetkým.* Elektronická štátna správa sa už vo všetkých členských štátoch stala skutočnosťou. Treba však naďalej vyvíjať úsilie s cieľom zvýšiť interoperabilitu medzi verejnými správami. Komisia na dosiahnutie tohto cieľa zo svojej strany navrhla pokračovať na základe úspešného programu IDABC a predložila návrh nového programu zameraného na podporu riešení interoperability pre európske orgány verejnej správy (ISA)¹⁵. Takisto pokračuje vo

¹⁵

Pozri KOM(2008) 583.

svojej práci pri revízii európskeho rámca interoperability, ktorého účelom je vymedzenie všeobecných pravidiel a zásad spolupráce medzi správami členských štátov a inštitúciami EÚ¹⁶. Využívanie IKT v školách sa významným spôsobom zvýšilo, lisabonský cieľ vybaviť a pripojiť všetky školy v EÚ sa podarilo dosiahnuť. Pomocou elektronického vzdelávania a elektronického zdravotníctva môžeme výraznou mierou zlepšiť kvalitu vzdelávania a zdravotnej starostlivosti na celom území EÚ. Výhody týchto aplikácií sa však ešte úplne nečerpajú. Musíme zabrániť vytváraniu nových digitálnych priepastí. Participatívny web prináša nové príležitosti, ale rovnako aj problémy pre verejné správy, a jeho dôsledkom je, že občania prehodnocujú svoj vzťah k verejným orgánom.

- (9) *Využívanie IKT na zlepšenie kvality života občanov EÚ* odomknutím pokladov Európskeho kultúrneho dedičstva a jeho sprístupnením online. Pri iniciatíve digitálnej integrácie v roku 2008 sa preukázal spoločensko-politický a hospodársky význam tejto otázky. Ako „obchodný model“ je digitálna integrácia v súčasnosti výhodnejšia ako kedykoľvek predtým na prekonanie hlavných aspektov znevýhodnenia, ako napríklad vek, úroveň vzdelania, pohlavie a geografická poloha. Predovšetkým okrajovým skupinám hrozí, že sa v časoch hospodárskeho poklesu dostanú ešte viac na okraj spoločnosti a pracovného trhu.

5. ZÁVERY

Úspechy iniciatívy i2010 a spôsoby, akými sa realizovala v členských štátoch, naznačujú, akú dynamiku a škálu programov môžu so sebou priniesť inovatívne politiky. Stratégia i2010 položila základy modernej spoločnosti využívajúcej IKT. Široké pásmo je v súčasnosti pevnou súčasťou politickej agendy.

Európa teraz stojí pred dôležitými rozhodnutiami, ako vybudovať úplne jednotne prepojené digitálne hospodárstvo pripravené na oživenie. Okrem toho sa internet podľa všetkého v nasledujúcich rokoch stane neodmysliteľnou službou, bez ktorej úplná účasť na spoločnosti už nebude možná.

S cieľom využiť ponúkané šance Komisia vyzýva členské štáty a zainteresované strany, aby v nadchádzajúcich mesiacoch do začiatku roka 2010 aktívne spolupracovali na príprave novej digitálnej agendy, aby Európa mohla vyjsť zo súčasnej krízy so silnejším, konkurencieschopnejším a otvorenejším digitálnym hospodárstvom, ktoré bude motorom rastu a inovácie.

¹⁶ Pozri <http://ec.europa.eu/idabc/en/document/7728>.